

Nieuwsbrief Blokkersdijk

Informatie over het natuurgebied Blokkersdijk Antwerpen Linkeroever

nr 110 mei 2008

PFOS-VERVUILING 3M

Op 29 april werd op het naburige bedrijf 3M, door het studie bureau Arcadis, een stand van zaken gegeven over dit dossier. Even geven we een korte historiek. Onderzoek naar het voorkomen van organische verbindingen in allerlei zee-organismen bracht einde jaren '90 aan het licht dat PFOS-verbindingen, die uitsluitend door 3M werden geproduceerd, zich wereldwijd hadden verspreid in het milieu. PFOS (Perfluorooctaansulfaat) is een fluorverbinding, die een brede waaier van industriële en huishoudelijke toepassingen kende, o.a. als pesticide, brandblusmiddel en als oppervlakbescherming (water- en vuilafstotend) voor papier, kledij en vloerbekleding. In Europa was 3M-Zwijndrecht de enige fabriek die dit product fabriceerde. N.a.v. de pollutie werd de productie van PFOS-gerelateerde stoffen stopgezet. Verschillende studies door o.a. de Universiteit Antwerpen toonden intussen aan dat ook op Blokkersdijk en omgeving verontrustende concentraties PFOS werden gemeten. Zo werd bij Kool- en Pimpelmezen een invloed vastgesteld op o.a. levergewicht, hematocriet-, cholesterol- en triglyceridegehalte (Hoff et. al., 2005). In de eieren van Kieviten, die in de onmiddellijke omgeving van 3M broedden, en van Koolmezen in het Vlietbos en Burchtse Weel, werden de hoogste concentraties PFOS gevonden, die ooit bij vrijlevende vogels werden vastgesteld (Maes, et. al., 2007). Nu werd door Arcadis een saneringsplan voorgesteld. Men gaat uit van het principe om de vervuiling vanuit de bron naar de omgeving zoveel mogelijk te stoppen. Dit plan omvat voornamelijk het oppompen van het grondwater, dit afvoeren naar de waterzuiveringsinstallatie en bewerken met actieve

koolstof. Dit zal o.a. gebeuren op twee sterk vervuilde sites op de fabriek zelf. Een site waar vroeger vervuild slib uit de zuiveringsinstallatie werd gedumpt, zal door een waterondoordringbare wand ingekapseld worden, dit om de verspreiding van de vervuiling via het grondwater, vanuit dit punt tegen te gaan. De meest ingrijpende maatregel betreft het plaatsen van een waterondoordringbare wand, tot op de polderklei, langs de zuidelijke afsluiting van het bedrijf, parallel met de Palingbeek. Hierdoor wordt de vervuilde grondwaterstroom, die naar het zuiden, vanuit de site, naar de Palingbeek loopt, tegengehouden. Dit water wordt opgepompt en naar de waterzuiveringsinstallatie geleid. Dit laatste project zal mogelijk een ingrijpende invloed hebben op de watertoevoer naar de Palingbeek. Vooral ook in het kader van een meer natuurvriendelijke herprofilering van de Palingbeek, door de Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel (BAM) i.v.m. de Oosterweelverbinding, kan dit een probleem zijn. Er zal hierover nog overleg plaatshebben tussen Arcadis en BAM. Wij hebben in ieder geval onze bezorgdheid uitgesproken over de mogelijke negatieve invloeden van deze ingrepen op het grondwaterpeil. Arcadis en 3M zijn zich bewust van dit probleem. Daarom zou in eerste instantie deze wand, vanaf de Canadastraat, over een kortere lengte, geplaatst worden, dit als een soort proefproject. Dit saneringsplan moet nog ter goedkeuring voorgelegd worden aan OVAM.

Deze nieuwsbrief verschijnt maandelijks voor de bezoekers van Blokkersdijk en op www.natuurpuntwal.be. De inhoud wordt samengesteld door de conservator:

Willy Verschueren, Hoevensebaan 203, 2950 Kapellen tel. 03/665 42 77 gsm. 0474 42 95 11
Nieuwsbrief Blokkersdijk is een uitgave van **Natuurpunt-WAL** vzw.

april 2008

Bijzondere waarnemingen

- De trektijd is voor de ornitholoog altijd snoepen. Deze maand spande echter wel de kroon.
- Het begon al op 05/04 met de melding van een **Kuifduiker** (*Podiceps auritus*). Het was van 2003 geleden dat deze soort nog was waargenomen. Heel de maand pleisterden **Geoorde Futen** (*Podiceps nigricollis*), maximum 19 ex. op 06/04.
- Een grote **Zilverreiger** (*Casmerodius albus*) pleisterde kort op 15/04.
- Op 24/04 was ook kort een **Lepelaar** (*Platalea leucorodia*) aanwezig.
- De laatste 8 **Smienten** (*Anas penelope*) pleisterden op 06/04. Een mannetje **Zomertaling** (*Anas querquedula*) werd gezien op 05/04. Het immatuur mannetje **Grote Zee-eend** (*Melanitta fusca*) dat van 16/03 aanwezig was bleef nog tot 10/04. De **Brilduiker** (*Bucephala clangula*) pleisterde nog constant tot 20/04 in dalend aantal van 7 ex. op 06/04 naar nog 2 ex. Vanaf 03/04 waren **Rosse Stekelstaarten** (*Oxyura jamaicensis*) aanwezig. Begin april eerst een mannetje, dan enkel een wijfje en vanaf 12/04 een koppel. Op 19/04 waren zelfs 2 koppels aanwezig.
- Opmerkelijk was het kort pleisteren van 2 **Zwarte Wouwen** (*Milvus migrans*) op 20/04 rond 14.45 uur. Rond 16.30 uur kwamen vermoedelijk dezelfde vogels terug aan en landden in het Schutbos. Op 24/04 cirkelde opnieuw een exemplaar boven de plas en op 26/04 werden opnieuw 2 ex. genoteerd. Een **Rode Wouw** (*Milvus milvus*) trok op 17/04 in NO-richting om 14.57 uur. Op 26/04 en 27/04 werden respectievelijk 3 en 1 **Boomvalk** (*Falco subbuteo*) waargenomen. Een **Slechtvalk** (*Falco peregrinus*) vloog over op 30/04.
- Niet minder dan 12 **Steltkluten** (*Himantopus himantopus*) landden s'morgens op 25/04. Uiteraard is dit het hoogste aantal dat ooit op Blokkersdijk werd waargenomen. Op 29/04 waren zelfs opnieuw 2 ex. aanwezig. Op 05/04 pleisterden 4 **Kluten** (*Recurvirostra avosetta*). Eveneens op 05/04 vlogen 6 **Bonte Strandlopers** (*Calidris alpina*) over. Een **Kemphaan** (*Philomachus pugnax*) pleisterde ook op 05/04. Een tiental **Watersnippen** (*Gallinago gallinago*) hadden op 12 april waarschijnlijk overnacht op het gemaaid rietperceel. Dit kunstmatig stukje "strand" lokte op 05/04 ook nog een **Bosruiter** (*Tringa glareola*). Het was van 2005 geleden dat deze ranke ruiter nog was gezien.
- Heel de periode werden nog steeds, meestal overvliegende **Zwartkopmeeuwen** (*Larus melanocephalus*) waargenomen. Op 15/04 en 22/04 pleisterden respectievelijk 2 en 3 **Dwergmeeuwen** (*Larus minutus*). Opmerkelijk was dat op 27/04 het aantal Dwergmeeuwen op korte tijd rond de middag opliep tot ca. 80 ex. Dit is het tweede hoogste aantal dat ooit op Blokkersdijk pleisterde.
- Na de eerste **Visdief** (*Sterna hirundo*) op 12/04, was deze soort dagelijks aanwezig vanaf 20/04, in oplopend aantal (50 ex. op 29/04). Nog een hoogtepunt deze maand was de aanwezigheid van 2 adulte **Witwangsterns** (*Chlidonias hybridus*) in zomerkleed van 24/04 tot 28/04. Dit is de vroegste waarneming van deze soort op Blokkersdijk. Op 27/04 en 29/04 pleisterden ook nog 2 **Zwarte Sterns** (*Chlidonias niger*).
- Een **Kleine Bonte Specht** (*Dendrocopos minor*) liet zich goed bekijken op 15/04.
- Op 12/04 en 27/04 werd een **Beflijster** (*Turdus torquatus*) waargenomen.
- Een zingende **Cetti's Zanger** (*Cettia cetti*) werd opnieuw gehoord op 13/04. Op 24/04 werd ook nog een zingende **Snor** (*Locustlla luscinioides*) ontdekt. Vanaf 27/04 kreeg deze vogel het gezelschap van een tweede zanger. Het was van 2005 geleden dat deze soort nog was waargenomen. Toen was er voor het eerst een broedterritorium op Blokkersdijk. Een zingende **Bonte Vliegenvanger** (*Ficedula hypoleuca*) werd ontdekt op 19/04.
- Op 01/04, 05/04 en 26/04 werd telkens een **Keep** (*Fringilla montifringilla*) waargenomen. Deze soort wordt op Blokkersdijk nog weinig gezien.

Wil je alles weten over het reilen en zeilen van Blokkersdijk?

Word dan lid van Natuurpunt Wase Linkerscheldeover vzw! Stort 7 euro op rekening 001-2392760-40 van Natuurpunt-WAL en je ontvangt vier keer per jaar het tijdschrift "Groenlink".

www.natuurpuntwal.be